

Päiväys
17.3.2025

Diaarinumero
120/03.04.04.04.19/2023

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

17.3.2025

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **24.3.2025**

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 17.3.2025 nro 273/2025 valitus ympäristölupa-asiassa, koskien Kotkankeitaan turvetuotantoalueen lohkojen 1 ja 2 ympäristölupaa, Kankaanpää

Luvan hakija

Tmi Juha Vähäkallion haltijana

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **17.3.2025 – 23.4.2025**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **23.4.2025**

17.03.2025

Dnro 120/03.04.04.19/2023

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittajat [REDACTED]

Luvan hakija [REDACTED] Tmi Juha Vähäkallion haltijana

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 23.12.2022 nro 399/2022

Tmi Juha Vähäkallio on hakenut lupaa Kotkankeitaan 9,99 hehtaarin suuruisen, lohkojen 1 ja 2 tuotannossa olevan alueen turvetuotantoon Kankaanpään kaupungissa.

Aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen.

Päätöksen perustelut

Hakemus koski turvetuotantoa tuotannossa olevalla Kotkankeitaan turvetuotantoalueen lohkoilla 1 ja 2. Tuotantoalueen pinta-ala olisi ollut 9,99 ha. Kuivatusvedet olisi käsitelty rakennettavalla pintavalutuskentällä, jonka pinta-ala olisi ollut 1,13 ha. Samalla pintavalutuskentällä olisi käsitelty myös Kotkankeitaan lohkon 3 kuivatusvedet. Hakemusten mukainen tuotantopinta-ala Kotkankeitaalla olisi ollut yhteensä 18,98 ha ja pintavalutuskentän valuma-alue 21,12 ha. Pintavalutuskentän jälkeen kuivatusvedet olisi johdettu ojien kautta Honkaluomaan ja siitä edelleen Karvianjokeen noin 3,9 km:n päässä tuotantoalueesta. Hakemuksen mukaan tuotanto lohkoilla 1 ja 2 on aloitettu 1990-luvulla. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ennakoilmoituslausunto on annettu vuonna 2000.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnossa on todettu, että Karvianjoen koskien valuma-alueen kumulatiivisten yhteisvaikutusten osalta merkittävän haitan kynnyks on suurella todennäköisyydellä jo ylittynyt. Lausunnon mukaan varovaisuusperiaatteen mukaisesti ylitys on huomioitava kaikissa laajemmissa Karvianjoen koskien Natura-alueen lähivaluma-alueen vesistön tilaa jatkuvasti heikentävien hankkeiden luvituksissa ja arvioinneissa, kunnes Natura-alueen tilan

heikentyminen on varmuudella estetty ja raakun ja luontotyyppien paraneva tila turvattu. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 5 luvun 41 ja 46 §:n mukaisesti Kotkankeitaan tapauksessa lohkojen 1, 2 ja 3 ympäristövaikutuksia on tarpeen tarkastella yhdessä niiden teknisen ja toiminnallisen yhteyden vuoksi ja otettava huomioon toimintojen muodostama kokonaisuus. Yhteensä 18,98 ha:n kokoista turvetuotantoaluetta ei voida pitää vähäisenä kuormittajana Honkaluoman olosuhteissa.

Lupahakemuksessa on esitetty arvio tulevasta kuormituksesta vesistöön. Arvion mukaan pintavalutuskentän käyttöönoton jälkeen päästöt vesistöön olisivat vähentyneet nykyiseen tilanteeseen, eli turvetuotantoon ilman pintavalutuskenttää, verrattuna. Hyvästä vesienkäsittelystä huolimatta turvetuotanto lisää ravinnekuormitusta alapuolisessa vesistössä. Kotkankeitaan turvetuotannosta syntyvä vuosikuormitus olisi ollut kiintoaineen osalta noin 460 kg/a, kokonaisfosforin 4 kg/a, kokonaistypen 150 kg/a ja COD_{Mn}:n osalta 3 700 kg/a. Maastokartan perusteella pintavalutuskentän alue on puustoista ja ojitettua, minkä voidaan arvioida heikentävän puhdistustulosta. Honkaluoman keskivirtaama on hakemuksen mukaan 79 l/s ja tuotantoalueen valunta 18–21 l/s. Honkaluoman keskivirtaamasta pintavalutuskentän kautta tuleva virtaama on noin 25 %. Kun otetaan huomioon tuotantoalueiden koko, joka on lähes 20 ha, sekä Honkaluoman läheisyys ja sen vähäiset virtaamamäärät, tuotantoalueiden päästöillä on selvä vaikutus Honkaluoman olosuhteisiin.

Natura 2000 -verkostoon kuuluva Karvianjoen kosket (FI0200130) -alue sijaitsee Honkaluomassa lähimmillään noin 1,5 km:n päässä suunnittelusta pintavalutuskentästä alavirtaan. Karvianjoen kosket -alue edustaa jokiluontotyyppisiä 3210 (Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit) ja 3260 (Pikkujoet ja purot). Alueella esiintyy erittäin uhanalainen ja luontodirektiivin liitteissä II ja IV listattu jokihelmisimpukka eli raakku (*Margaritifera margaritifera*). Luonnonsuojelulain ja luonnonsuojeluasetuksen nojalla jokihelmisimpukka on rauhoitettu ja erityisesti suojeltava laji. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnon mukaan raakkuja on havaittu muun muassa Honkaluoman Kamppikosken läheisyydessä. Raakun palauttamiseksi on Karvianjoella tehty pitkäjänteistä työtä, ja muualla kasvatettujen pikkuraakkujen siirtoistutukset takaisin Karvianjokeen ovat suunnitteilla lähivuosina. Tavoitteena Karvianjoen koskien Natura-alueella on muun muassa raakkukannan palauttaminen elinvoimaiseksi. Raakkujen menestyminen edellyttää riittävää lohikalakantaa ja hyvää veden laatua.

Karvianjoen vesistöalueella tehtyjen selvitysten perusteella on käynyt ilmi, että parhaat taimenten lisääntymisalueet sijaitsevat pääuomaan laskevissa sivuluomissa, varsinkin niissä, joissa on pohjavesivaikutusta. Karvianjoen pohjoisosan taimenpuroinventoinnin (Varsinais-Suomen ELY-keskuksen raportteja 83/2014) mukaan Honkaluoma on ollut aikanaan todennäköisesti merkittävä taimenten lisääntymispuro, ja edelleenkin taimen lisääntyy luomassa. Honkaluoma toimii taimenten kutu- ja poikastuotantoalueena, ja sieltä pikkutaimenet leviävät myös Karvianjoen pääuoman alueelle. Karvianjoessa raakkujen elinmahdollisuudet ovat puolestaan täysin taimenkannan elinvoimaisuuden varassa. Hakijan mukaan tuotantoalueilta L1–L3 tulevan veden kiintoainepitoisuus on noin 0,7 mg/l. Honkaluomasta on

mitattu vuonna 2018 kiintoainepitoisuudeksi 2 mg/l. Kotkankeitaiden tuotantoalueilla L1–L3 on selkeä vaikutus Honkaluoman kiintoainepitoisuuteen. Kiintoaineen määrällä on merkittävä vaikutus taimenen lisääntymisolosuhteisiin.

Honkaluomaa ei ole vesienhoidossa nimetty vesimuodostumaksi eikä sen ekologista tilaa ole luokiteltu pienen valuma-alueen vuoksi. Yhden otetun vesinäytteen perusteella veden kokonaisfosforipitoisuus vastaa huonoa, mutta kokonaistyyppipitoisuus hyvää fysikaalis-kemiallista tilaa. Karvianjoen yläosan vesimuodostuman ekologinen tila on kolmannella vesienhoidon suunnittelukaudella arvioitu tyydyttäväksi ja kemiallinen tila hyvää huonommaksi. Fosforikuormituksen vähentämistarpeeksi Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027 on Karvianjoen osalta esitetty 56 % ja tyypelle 38 %. Tavoitteen saavuttamiseksi ravinnekuormituksen vähennystarve on merkittävä kaikilla sektoreilla. Turvetuotannosta aiheutuu myös kiintoainekuormitusta, joka on ravinnekuormituksen lisäksi merkittävä ekologista tilaa heikentävä tekijä.

Palokankaan vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue (0209906) on vesienhoidon suunnittelukaudella 2022–2027 luokiteltu hyvään kemialliseen ja määrälliseen tilaan, eikä kyseessä ole riskialue. Pohjavesialueen raja sijaitsee noin 2,6 km:n etäisyydellä pintavalutuskentästä alavirtaan. Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartan mukaan pohjavesialueen kohdalla maaperä Honkaluomassa on karkearakeista, eli hyvin vettä johtavaa. Pohjavesivaikutus ja karkea maalaji ovat tärkeitä taimenen lisääntymiselle. Turvetuotannon kuivatusvesien johtamisella pohjavesialueen halki saattaa olla vaikutusta pohjavesialueen olosuhteisiin.

Ympäristönsuojelulain 6 luvun 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa merkittävää ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa tai lain 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta. Toiminnasta ei myöskään saa aiheutua erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella. Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 b kohdassa kielletty seuraus on haitta luonnolle ja sen toiminnoille.

Voimassa olevan ympäristönsuojelulain 49 § vastaa kumotun ympäristönsuojelulain (86/2000) 42 §:ä, jonka sanamuoto kieltää aiheuttamasta terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Lain esitöiden (hallituksen esitys 84/1999) mukaan merkittävä pilaantuminen ilmenee eri tavoin ja sitä harkittaisiin tapauskohtaisesti. Pilaantumisen merkittävyys riippuisi muun ohella vaikutuksen voimakkuudesta, laajuudesta ja kohdealueen ominaisuuksista. Myös paikallisesti tärkeän tai uhanalaisen lajin tuhoutuminen voisi tarkoittaa merkittävää pilaantumista. Kotkankeitaan turvetuotannosta, vaikka se tehtäisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa soveltaen, aiheutuisi hakemuksessa esitettyjen selvitysten perusteella arvioituna

ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan ja 5 §:n 1 momentin 2 b kohdan mukaista merkittävää haittaa luonnolle ja sen toiminnoille tai sen vaaraa.

Kumotun ympäristönsuojelulain esitöiden (HE 84/1999) mukaan erityisellä luonnonolosuhteella tarkoitettaisiin säännöksessä alueen poikkeuksellisten luonnonarvojen kokonaisuutta. Merkittävää vähäisempikin pilaantumisen aiheuttaminen olisi tällöin kielletty. Kun otetaan huomioon Honkaluoman lisääntyvä taimenkanta sekä sen merkitys Karvianjoen raakkukannalle, aiheutuisi hakemuksen mukaisesta toiminnasta mahdollisesti ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua erityisen luonnonolosuhteen huonontumista.

Ottaen huomioon myös varovaisuusperiaate, edellytyksiä ympäristöluvan myöntämiselle ei ole ja hakemus on hylättävä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ on katsottava vaatineen, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja että asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Perustelut

Päätöksen pohjalla on päästömäärien merkittävä virhearviointi, jossa on jäänyt huomioimatta puhdistusprosessin mekanismi ja toiminta ja niihin tehtävien teknisten ratkaisujen ja innovaatioiden soveltaminen parhaimman puhdistustuloksen saavuttamiseksi. Aluehallintovirasto ja ELY-keskus ovat arvioineet päästöt ulkopuoliseen vesistöön tuotantoalueen sisäisten valumavesien mukaan, ja huomioimatta on jäänyt pintavalutuskentän puhdistusprosessin vesien suodattaminen, pidättäminen, haihtuminen sekä kasvillisuuden ja rakenteiden toiminta, jotka vähentävät purkautuvan veden osuutta. Veden tarkka määrä ja laatu tarkistetaan prosessin päästä toimivuuden todentamiseksi.

Hakijan suunnitelma on, että tuotantoalueen valunta, joka on keskimäärin 18–21 l/s, pumpataan pintavalutuskentälle. Pintavalutuskentän toimintamekanismi perustuu siihen, että imeytyksen kautta suodattuu vettä, kun kentän kasvillisuus hyödyntää sitä kerrosten eri osissa. Oikovirtaukset kentällä on estetty padotusrakenteilla veden jakamiseksi kentälle. Lisäksi pintavalutuskentän päähän on mahdollista toteuttaa esimerkiksi suodatuspatoja ja salaojia suodatuskerrosten läpi V-padolle. V-pato sijaitsee puhdistusprosessin loppupäässä, josta saadaan todellinen puhdistetun veden määrä ja laatu. Virtaama ei tule olemaan 18–21 l/s. Virtaama saattaa olla noin 0,5–1,5 l/s, mutta todelliset lukemat voidaan havaita vasta, kun prosessi on saatu alkuun.

Valuma-alue Honkaluomaan on noin 840–900 ha, mikä aiheuttaa suurta vaihtelua virtaamiin erityisesti poikkeusaikoina. Tuotantoalueen vesien

purkautuminen laskeutusaltaiden padoilta ei ole ollut 18–21 l/s, mutta tarkkailusta ei ole todennettavia tuloksia. Tiedossa ovat vain alueelliset määrät, ja tuotantoalueen pinta-alan osuus noin 840 ha:n valuma-alueesta on suunnilleen 2,6 %.

Asia tulee arvioida uudelleen ja lupahakemus hyväksyä.

Valuma-alue Honkaluomaan on ollut moninainen ja muuttuva. Turvetuotannon vesiä on kulkeutunut 1970–1980-luvuilta vaihtelevia määriä. Määrät ovat muuttuneet, kun Vapo Oy on ottanut etelänpuolella sijaitsevat puhdistusratkaisut käyttöön ja vesien ohjaus on muuttunut. Pienimuotoista turvetuotantoa alle 10 ha alueilla on ollut Honkaluoman valuma-alueella 1990-luvulta asti. Lisäksi valuma-alueella on tehty raivauksia ja ojituksia, ja alueita on muutettu pelloiksi. Tuotannosta aiheutuvista päästöistä 1990-luvulta eteenpäin ei ole tarkkaa laskennallista tietoa, mutta arvioiden mukaan ne ovat pienemmät tai verrannolliset muihin alueen vastaaviin päästöihin. Toimintaa ei ole valvottu. Tuotantoalueen vesiä on alusta alkaen pidätetty päistepidättimien, virtaamansäätöpatojen ja laskeutusaltaiden kautta, mikä vähentää päästöjä merkittävästi.

Kotkankeitaan tuotantoalue ei ole aiheuttanut vaaraa alapuoliselle vesistölle tai raakulle. ELY-keskus ei ole kyennyt todentamaan tuotantoalueelta kulkeutuvien vesien pitoisuuksia (vanhat ja uusi suunnitelma) ja niiden vaikutuksia. Lisäksi raakua koskevat havainnot Honkaluomassa ovat puutteelliset, joten turvetuotantoalueen vaikutusta ja sen yhteyttä ei ole voitu vahvistaa. Alueella on ollut käytössä perustason puhdistusmenetelmät.

Yhteiset päästöt valuma-alueella vaihtelevat suuresti, mutta tuotantoalueen päästöt ovat olleet hallinnassa alusta alkaen, ja ne on rajattu tarkasti.

Hakijat ovat katsoneet tehostetun puhdistusratkaisun ympäristölupaa varten tarpeelliseksi ja aloittaneet suunnittelutyön vesistön suojelemiseksi olemassa olevien ratkaisujen lisäksi. Alapuolista vesistöä on suojeltu parhaan mukaan ajanmukaisilla hyväksytyillä ratkaisulla. Valuma-alue Honkaluomaan ei laajene eikä siitä aiheudu ylimääräisiä haittoja. Kun huomioidaan tuottajien vastuullinen toiminta ympäristön suojelemiseksi, ympäristölupahakemuksen hylkääminen on kohtuutonta ottaen huomioon myös kysymyksessä olevan tuotantoalueen koko. Hakemuksen hylkääminen alueen muista hankkeista johtuen on ongelmallista yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Kankaanpään kaupungissa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen

kalatalousviranomaiselle, Kankaanpään kaupungille sekä Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan esittänyt muun ohella, että valituskirjelmässä ei ole esitetty mitään sellaista, joka antaisi aiheutta muuttaa ratkaisua.

Hakija on vastineessaan (25.8.2021) esittänyt vesistö päästöistä laskelmat, jotka ovat perustuneet nimenomaan valituksessa mainittuun valuntaan 18–21 l/s. Valituksen mukaan hakemuksessa esitetty tuotantoalueen valunta on virheellinen. Aluehallintovirasto on arvioinut, että hakijan vastineessaan (25.8.2021) ilmoittamat pitoisuuslisäykset eivät myöskään ole tämän vuoksi luotettavia. Tällä valituksessa esiin tuodulla yksityiskohdalla ei kuitenkaan ole vaikutusta päätöksen lopputulokseen, sillä aluehallintovirasto on käyttänyt ratkaisussa ja päätöksen perusteluissa Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnossaan ominaiskuormitusarvojen perusteella laskemia vuosikuormitusarvoja, jotka aluehallintovirasto on arvioinut luotettaviksi. Tuleva kuormitus Honkaluomaan on päätöksessä arvioitu oikein.

Kyseessä on yhteensä noin 20 hehtaarin kokoinen tuotantoalue, jota ei voida pitää vähäisenä kuormittajana Honkaluoman olosuhteissa. Honkaluoman virtaama on pieni, ja Kotkankeitaan tuotantoalueiden L1–L3 kiintoaineen vuosikuormituksella 460 kg on selkeä vaikutus Honkaluoman kiintoainepitoisuuteen. Perusteluissa esitetyistä aluehallintovirasto on vielä korostanut Karvianjoen koskien Natura-alueita ja raakkukantaa sekä erityisesti Honkaluoman merkitystä taimenten kutu- ja poikastuotantoalueena.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalouspalvelut-yksikkö on ilmoittanut, että se ei anna vastinetta asiassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on vastineessaan esittänyt muun ohella, että valituksessa tuodaan esiin täysin uusi arvio tuotantoalueen valunnasta.

Kyseessä on turvetuotantoalue, jonka lohkojen 1–3 yhteinen pinta-ala on lähes 20 hehtaaria. Tehostetuksi vesienkäsittelyrakenteeksi on esitetty pintavalutuskenttää, joka sijoitetaan puustoiselle ja ojitetulle alueelle. ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan esittänyt epäilyksensä siitä, saavutetaanko esitetyllä pintavalutuskentällä riittävä puhdistusprosessin ja vesiensuojelun taso herkälle Honkaluoman alueelle. Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeen (Ympäristöministeriö 2015) mukaan pintavalutuskentän perustaminen tiheäpuustoiselle alueelle heikentää merkittävästi pintavalutuskentän toimivuutta.

Puustoisten pintavalutuskenttien toimivuus on yleisesti ottaen epävarmaa. Ojat sekä puiden juuristot lisäävät oikovirtausten mahdollisuutta ja näin ollen lisäävät huuhtoutumisen riskiä. Toimivuuteen vaikuttaa myös moni asia turpeen maatuneisuusasteesta maaperän ravinteikkuuteen. Tyypillisesti ojitetuilla alueilla kesäaikana vesi on vähissä ja ojat kuivuvat, ja

ylivirtaamakausina väkevöityneen veden ja kiintoaineen huuhtoutumisriski kasvaa. Pintavalutuskentän toimivuuden etukäteisarviointi on hankalaa, ja mahdollisuudet vaikuttaa niiltä lähtevään kuormitukseen ovat vähäiset. Mahdollisten korjaavien toimien, kuten ojien tukkimisen tai veden ohjaamisen parantamisen vaikutuksista ei ole tietoa. Myöskään ei ole varmaa keinoa, miten ojitettu kenttä saataisiin toimimaan myös fosforia poistavasti.

Parhaasta mahdollisesta vesienkäsittelystä huolimatta turvetuotanto lisää kiintoaine- ja ravinnekuormitusta alapuoliseen vesistöön. Ottaen huomioon kohdevesistön Natura-alueen Karvianjoen kosket suojelun perusteena olevat luontotyypit ja lajit ja niiden edellyttämät olosuhteet, on merkittävien haitallisten vaikutusten mahdollisuus Honkaluoman lähivaluma-alueella suojeluperusteita uhkaava tekijä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös on asianmukainen eikä sitä ole aihetta muuttaa.

Valittajille on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen lausunnon, ilmoituksen ja vastineen johdosta. Vastaselitystä ei ole annettu.

Valittajat ovat hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittamassaan lisäselvityksessä esittäneet, että Kotkankeitaan puhdistusratkaisu on yhteinen pintavalutuskenttä. Molempien alueiden tuotanto ja toiminta ovat yhteydessä toisiinsa valunnan osalta. Molemmat muutoksenhakijat valittavat molemmista päätöksistä ja hakevat molemmille alueille ympäristölupaa.

Merkintä

Hallinto-oikeus on tänään antamallaan päätöksellä ratkaissut valituksen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä nro 400/2022, jolla on hylätty Leivon Tilan ympäristölupahakemus Kotkankeitaan 8,99 hehtaarin suuruisen, lohkon 3 turvetuotantoon (diarinumero hallinto-oikeudessa 121/2023). Hallinto-oikeudella on tätä asiaa ratkaistessaan ollut käytettävissään edellä mainittu aluehallintoviraston päätös nro 400/2022 ja siihen liittyvät asiakirjat.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus kumoaa aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian aluehallintovirastolle luvan myöntämiseksi ja tarpeellisten lupamääräysten antamiseksi Kotkankeitaan tuotantolohkoille 1 ja 2. Aluehallintoviraston tulee asiaa uudelleen käsitellessään ottaa huomioon hallinto-oikeuden perusteluissa mainitut syyt.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Saman pykälän 3 momentin mukaan hakemuksen laatijalla on oltava riittävä asiantuntemus. Hakemuksesta on käytävä tarvittaessa ilmi, mihin aineistoon ja laskenta-, tutkimus- tai arviointimenetelmään annetut tiedot perustuvat.

Ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaan, jos samalla toiminta-alueella sijaitsevalla usealla luvanvaraisella toiminnalla on sellainen tekninen ja toiminnallinen yhteys, että niiden ympäristövaikutuksia tai jätehuoltoa on tarpeen tarkastella yhdessä, toimintoihin on haettava lupaa samanaikaisesti eri lupahakemuksilla tai yhteisesti yhdellä lupahakemuksella. Lupaa voidaan kuitenkin hakea erikseen, jos hakemuksen johdosta ei ole tarpeen muuttaa muita toimintoja koskevaa voimassa olevaa lupaa.

Ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentin mukaan, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jollei sitä ole perustellusta syystä pidettävä tarpeettomana.

Ympäristönsuojelulain 46 §:n 2 momentin mukaan, jos 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja koskeva lupa-asia on pantu vireille eri lupahakemuksilla, hakemukset on käsiteltävä ja ratkaistava tarvittaessa samanaikaisesti ottaen huomioon toimintojen muodostama kokonaisuus.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2, 3 ja 4 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta tai erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella.

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 b) kohdan mukaan ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa haittaa luonnolle ja sen toiminnoille.

Ympäristönsuojelulain 51 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun seurauksen merkittävyyttä arvioitaessa otettava huomioon, mitä vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisessa vesienhoitosuunnitelmassa tai merenhoitosuunnitelmassa esitetään toiminnan vaikutusalueen vesien ja meriympäristön tilaan ja käyttöön liittyvistä seikoista.

Asiassa saatu selvitys

Kotkankeidas sijaitsee Kankaanpään kaupungissa, Honkajoen keskustan taajamasta noin 7 km luoteeseen. Tmi Juha Vähäkallio on hakenut lupaa turvetuotannossa olevalle 9,99 ha:n lohkojen 1 ja 2 tuotantoalueelle. Toiminnalla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa. Alueen turvetuotanto on aloitettu pienimuotoisella turpeen kotitarveotolla 1990-luvulla ja toiminta on laajennettu nykyiseen laajuuteensa Lounais-Suomen ympäristökeskukseen 15.2.1997 toimitettuun ennakoilmoitukseen ympäristökeskuksen 29.2.2000 ilmoituksesta antamaan lausuntoon perustuen.

Tuotantoalueen kuivatusvedet on käsitelty aikaisemmin perustason vesienkäsittelyrakenteilla, joihin ovat kuuluneet eristysojat, paloaltaat, kokoojaojat, sarkaojat, kokoojaoja-altaat ja laskeutusaltaat. Luvan hakija on esittänyt alueen vesienkäsittelyä tehostettavaksi sarkaojien päisteputkipidättimillä, laskeutusaltaiden laajennuksilla ja 1,13 hehtaarin laajuisella uudella pintavalutuskentällä.

Hakemuksen sisältämässä selvityksessä on arvioitu, että Kotkankeitaan tuotantolohkojen 1 ja 2 sekä tuotantolohkon 3 tuotantoalueiden vesistö päästöt vähenevät vesienkäsittelyn tehostamisen seurauksena. Pintavalutuskentän pinta-ala on 1,3 ha, joka on 5,3 % sen valuma-alueen pinta-alasta. Pintavalutuskentän valuma-alue on kokonaisuudessaan 21,12 ha. Selvityksen mukaan pintavalutuskenttä sijaitsee ojittamattomalla suolla lukuun ottamatta poikkiojaa, joka padotaan kahdesta kohdasta vesien nostamiseksi koko kentälle. Hakemusasiakirjoihin sisältyvän selvityksen mukaan turvekerroksen paksuus alueella on 0,5 m–1,5 m. Pintavalutuskentän puhdistustehoksi on arvioitu 65 % kiintoainetta, 60 % kokonaisfosforia ja 45 % typpeä.

Tuotantoalueet sijaitsevat Karvianjoen päävesistöalueen Honkajoen osavaluma-alueella (36.032). Tuotantoalueiden kuivatusvedet johdetaan maa- ja metsätalousojia pitkin Honkaluomaan ja edelleen Karvianjokeen. Etäisyys pintavalutuskentältä vesistöä pitkin Karvianjokeen on noin 3,9 km. Varsinais-Suomen ELY-keskus on lupahakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa esittänyt, että Honkaluoman valuma-alue on kooltaan 14,53 km².

Hakemuksen liitteenä olevassa lupahakemuksuunnitelmassa on esitetty, että Honkaluoman virtaama on keskimäärin 28–32 l/s. Hakemuksen täydennyksenä toimitetussa Natura-arvioinnissa Honkaluoman virtaamaksi Natura-alueen ylärajalla on arvioitu 79 l/s. Hakija on aluehallintovirastolle antamassaan vastineessa esittänyt, että tuotantoalueen valunta on keskimäärin 1 l/ha eli yhteensä noin 18–21 l/s.

Tuotantoalueiden vesistö päästöt on arvioitu Bioenergia Oy:n ominaiskuormitus selvitykseen perustuen. Selvityksessä suoalueelta purkautuvan veden valunnaksi on arvioitu 10 l/s km². Hakemuksen mukaan Kotkankeitaan arvioidut bruttopäästöt tuotantovaiheessa ovat kiintoaine 358 kg, COD_{Mn} 3010 kg, kokonaistyyppi 59 kg ja kokonaisfosfori 2,8 kg vuodessa. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hakemuksesta antaman lausunnon mukaan hakemuksessa esitettyjen ominaiskuormitusarvojen perusteella vuosikuormitus tuotantoaikana tulisi olemaan 456 kg kiintoainetta, 4 kg kokonaisfosforia ja 152 kg kokonaistyyppiä. COD_{Mn} -arvo olisi 3720 kg vuodessa.

Honkaluomaa ei ole luokiteltu vesienhoidossa. Karvianjoen yläosan vesimuodostuman ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi vesienhoidon kausilla 1–3. Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelman vuosille 2022–2027 mukaan Karvianjoen valuma-alueella fosforikuormitusta tulee vähentää 56 % ja typpikuormitusta 38 %.

Karttatarkastelun perusteella Kotkankeitaan tuotantoalue sijaitsee lyhimmillään 1,5 km:n etäisyydellä Natura 2000 -alueesta Karvianjoen kosket (FI0200130).

Selvitykseen sisältyvän Natura-arvioinnin mukaan jokihelmisimpukkaa eli raakkua esiintyy Karvianjoen koskien Natura-alueella Rakennuskosken - Jyllinkosken alueella, joka sijaitsee Kotkankeitaan vesistövaikutusalueen yläpuolisella jokiosuudella. Toinen tunnettu esiintymisalue on Karvianjoen keskiosassa sijaitsevassa Sikurinkoskessa, jonka etäisyys Kotkankeitaalta laskevasta Honkaluoman liittymästä on noin 38 km. Kotkankeitaan turvetuotannon päästöt eivät merkittävästi vaikuta Sikurinkosken veden laatuun eivätkä heikennä raakun elinympäristön tilaa Sikurinkoskessa.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnossa Natura-arvioinnista on esitetty, että Karvianjoen koskien alueelta tehtiin Konnevedelle toteutettuja raakkujen siirtoja varten linjasukelluksia vuosina 2017 ja 2020 osana Freshabit- LIFE -hanketta. Tehtyjen sukellusten perusteella raakun populaation kokoarvio on tällä hetkellä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen viimeisessä esiintymässä enää noin 2 000 yksilöä. Simpukoiden tilanne joessa on selkeästi huonontunut ja raakkujen määrä vähentynyt vuodesta 2017. Liettyminen on lisääntynyt, etenkin Rakennuskosken kohdalla ilmeisesti talven sadannan lisääntymisestä johtuneesta kiintoaineen ja raudan kulkeutumisesta ojien kautta jokeen. Raakut olivat olleet vanhoja, flegmaattisia ja niiden jalan väri oli ollut punaruskea. Poikasvaiheita tai nuoria raakkuja ei ollut löydetty. Raakusta on havaintoja alueelta myös Honkaluoman Kamppikosken läheisyydessä sekä alapuolelta Lankoskelta ennen hakijan mainitsemaa Sikurikoskea.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen hakemuksesta antaman lausunnon mukaan Honkaluomaa voidaan nykytilassaan pitää varsin hyvänä taimenpurona, vaikka siihen maankäytöstä johtuvaa kuormitusta kohdistuukin. Honkaluoma on toistaiseksi säästynyt enimmältä turvetuotannon kuormitukselta, mikä voi selittää uoman suhteellisen hyvän tilan. Karvianjoen pääuoma toimii pääasiallisesti taimenten syönnösalueena. Parhaat taimenten

lisääntymisalueet sijaitsevat pääuomaan laskevissa sivuluomissa, varsinkin niissä, joissa on pohjavesivaikutusta. Honkaluoma toimii taimenten kutu- ja poikastuotantoalueena, ja sieltä pikkutaimenet leviävät myös Karvianjoen pääuoman alueelle. Karvianjoen raakkujen elinmahdollisuudet ovat puolestaan täysin taimenkannan elinvoimaisuuden varassa.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätös

Toiminnallinen kokonaisuus

Aluehallintovirasto on 23.12.2022 antamallaan päätöksellä hylännyt Kotkankeitaan tuotantolohkojen 1 ja 2 läheisyyteen sijoittuvan 8,99 hehtaarin suuruisen Tmi Leivon Tilan ympäristölupahakemuksen tuotantolohkon 3 turvetuotantoon. Tuotantolohkon 3 tuotantoalueeseen olisi sisältynyt noin 4,5 hehtaarin suuruinen tuotannossa oleva alue ja noin 5 hehtaarin suuruinen laajennusalue. Tmi Leivon Tilan ja Tmi Juha Vähäkallion ympäristölupahakemuksia on aluehallintovirastossa täydennetty yhteisellä vesienkäsittelysuunnitelmalla, jonka mukaan tuotantoalueiden vesienkäsittelyä on tarkoitus järjestää yhteiskäyttöisellä pintavalutuskentällä. Aluehallintovirasto on katsonut, että tuotantoalueet muodostavat teknisen ja toiminnallisen yhteyden vuoksi toiminnallisen kokonaisuuden, ja arvioinut tuotantoalueiden luvanmyöntämisen edellytykset niiden yhteenlasketun 18,98 hehtaarin tuotantoalan muodostamana kokonaisuutena.

Aluehallintovirasto on ratkaissut luvan myöntämisen edellytykset tuotantolohkojen 1 ja 2 sekä tuotantolohkon 3 toiminnoista aiheutuviin yhteisvaikutuksiin perustuen. Hallinto-oikeus toteaa, että vaikka tuotantolohkojen 1 ja 2 sekä tuotantolohkon 3 lupahakemusten mukaisille toiminnoille on suunniteltu yhteinen pintavalutuskenttä, toiminnot itsessään eivät muodosta teknisesti ja toiminnallisesti toisiinsa liittyvää osaa eikä niillä siten ole sellaista teknistä tai toiminnallista yhteyttä, jonka johdosta niiden ympäristövaikutuksia olisi tarpeen tarkastella yhdessä. Luvanhakijoiden tuotantoalueet sijaitsevat toisistaan erillään ja tuotantoalueiden turvetuotanto on tarkoitus toteuttaa eri toiminnanharjoittajien toimesta. Pintavalutuskentän käyttö ei edellytä molempien tuotantoalueiden turvetuotantoa. Hallinto-oikeus katsoo, että Kotkankeitaan tuotantolohkojen 1 ja 2 turvetuotantoalueen luvan myöntämisen edellytykset olisi siten tullut arvioida lohkojen 1 ja 2 muodostaman 9,99 ha suuruista tuotantoalueen toiminnasta aiheutuviin ympäristövaikutuksiin perustuen. Lupaharkinnassa olisi lisäksi tullut ottaa huomioon alueen nykyinen käyttö, vesienkäsittelyn tehostuminen ja yhteisvaikutukset tuotantolohkon 3 kanssa.

Hallinto-oikeus edellä esitetyn perusteella katsoo, että asiassa ei ole kyse ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaisesta teknisestä ja toiminnallisesta kokonaisuudesta. Sen sijaan asiassa on kysymys ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentissa tarkoitettusta eri toimintojen yhteisvaikutusten huomioon ottamisesta lupaharkinnassa.

Vaikutusarviointi

Hakemusasiakirjojen mukaan Honkaluoman keskivirtaama Natura-alueen ylärajalla on 79 l/s ja tuotantoalueen valunta on yhteensä noin 18–21 l/s. Aluehallintovirasto on tämän perusteella katsonut, että Kotkankeitaan pintavalutus kentän kautta tuleva virtaama on noin 25 % Honkaluoman keskivirtaamasta ja edelleen arvioinut, että lähes 20 ha:n tuotantoalueiden päästöillä on selvä vaikutus Honkaluoman olosuhteisiin. ELY-keskuksen lausunnossaan esittämän Honkaluoman valuma-alueen pinta-alatiedon (14,45 km²) perusteella tuotantoalueiden osuus Honkaluoman valuma-alueesta on kuitenkin vain noin 1,3 %. Hallinto-oikeus toteaa, että aluehallintoviraston ratkaisussa käytetty 25 %:n virtaamaosuus edellyttäisi tuotantoalueen kutakuinkin vastaavan suuruista osuutta purkuvesistön valuma-alueen pinta-alasta.

Vaikka päätöksen johtopäätöksissä esitetty arvio kuivatusvesien osuudesta purkuvesistössä perustuukin hakijan hakemuksessa esittämään laskelmaan, on se asiasta saatavan muun selvityksen perusteella arvioitavissa virheelliseksi. Hallinto-oikeus toteaa, että tuotantoalueen pinta-alan osuudella purkuvesistön valuma-alueesta kuten myös kuivatusvesien osuudella purkuvesistön virtaamasta on keskeinen rooli turvetuotantotoiminnan päästöistä aiheutuvien vaikutusten merkittävyyteen purkuvesistössä.

Aluehallintovirasto on päätöksensä perusteluissa esittänyt, että hakijan mukaan tuotantoalueilta L1–L3 purkuvesistöön johdetun veden kiintoainepitoisuus on noin 0,7 mg/l ja että Honkaluomasta on mitattu vuonna 2018 kiintoainepitoisuudeksi 2 mg/l. Aluehallintovirasto on tämän perusteella katsonut, että Kotkankeitaiden tuotantoalueilla L1–L3 on selkeä vaikutus Honkaluoman kiintoainepitoisuuteen. Hallinto-oikeus toisin kuin aluehallintovirasto katsoo, että esitetyn laatuilla kuivatusvesillä ei olisi sanottavasti Honkaluoman kiintoainepitoisuutta kohottavaa vaikutusta.

Edellä olevan perusteella hallinto-oikeus katsoo, että aluehallintoviraston päätös perustuu virheelliseen arvioon toiminnan päästöjen vaikutuksista purkuvesistössä. Lisäksi päätöksessä ei ole otettu huomioon vesienkäsittelyn tehostamisen päästöjä vähentävää vaikutusta tuotantolohkojen 1 ja 2 nykytilaan verrattuna.

Erityinen luonnonolosuhde

Aluehallintovirasto on perustellut päätöstään sillä, että kun otetaan huomioon Honkaluoman lisääntyvä taimenkanta sekä sen merkitys Karvianjoen raakkukannalle, aiheutuisi hakemuksen mukaisesta toiminnasta mahdollisesti ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun erityisen luonnonolosuhteen huonontumista.

Selvityksen mukaan pohjavesivaikutteisen Honkaluoman tila on aikaisemmasta turvetuotannon kuormituksesta huolimatta säilynyt taimenen lisääntymiselle riittävän hyvälaatuisena. Tiedossa olevat raakun

esiintymisalueet sijaitsevat Karvianjoessa sekä Honkaluoman yhtymäkohdan ylä- ja alapuolisissa osassa.

Hallinto-oikeus katsoo, että kun otetaan huomioon Kotkankeitaan kuivatusvesien vähäinen osuus Honkaluoman ja Karvianjoen virtaamasta ja olemassa olevan pienikokoisen tuotantoalueen vesienkäsittelyn tehostaminen, varovaisuusperiaate huomioidenkaan tuotantolohkojen 1 ja 2 turvetuotantotoiminnasta ei voida katsoa olevan niin merkittävää vaikutusta alapuolisen vesistön olosuhteisiin, että siitä aiheutuisi ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 4 kohdan kohdassa tarkoitettua erityisen luonnonolosuhteen huonontumista.

Johtopäätös

Hallinto-oikeus on edellä esitetyillä perusteilla katsonut, että luvan myöntämiselle Kotkankeitaan turvetuotantoalueen lohkoille 1 ja 2 ei ole ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua estettä. Tämän vuoksi hallinto-oikeus on kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi luvan myöntämistä ja lupamääräysten antamista varten.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kankaanpään kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **23.4.2025**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pirjo Joutsenlahti ja Pertti Piippo sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen. Asian on esitellyt notaari Sanna Eirtovaara.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden
asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

[REDACTED] ym.
Asiamies: [REDACTED]

Jäljennös maksutta

Kankaanpään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Kankaanpään kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Kankaanpään kaupunginhallitus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
KalatalousviranomainenVarsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueEtelä-Suomen aluehallintovirasto /
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedotVaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/